

XXVI. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

9. veljače 2021.

treći (III.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80	
----	--

Upute natjecateljima **koji ispit pišu na papiru**

1. Ispit se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pazorno ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pazorno pročitati.
5. Treba pazorno slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi prepraviti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati prepravak odgovora.
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima, prema pravopisnim pravilima o pisanju velikoga i maloga slova, dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

U 2021. godini obilježavamo 350. godišnjicu smrti hrvatskih plemića Petra IV. Zrinskog i Frana Krste Frankopana. Petar Zrinski u _____

MLETAČKO-OSMANSKIM RATOVIMA

pomagao je _____ na kopnu i na moru.

MLETAČKOJ REPUBLICI

Izvojevao je veliku pobjedu nad Osmanlijama u _____,

BITKI KOD JURJEVIH STIJENA

klanca u blizini Otočca, 1663. godine. Imenovan je _____

HRVATSKIM BANOM

1665. godine. Nakon neuspjele urote protiv _____

HABSBURŠKOGA APSOLUTIZMA

s Franom Krstom Frankopanom pogubljen je 1671. godine u _____.

BEČKOME NOVOM MJESTU

Petar Zrinski bavio se i književnim radom, 1660. objavio je u Veneciji djelo *Adrianskoga mora sirena*.

	6
--	---

2. Upiši zareze u rečenice.

Zbog punoga Mjeseca vještica Štrigica probudila se oko ponoći. Noću spravlja otrovne napitke stoga veći dio dana provede spavajući. Izvukavši se iz kreveta zaputila se prema svojemu kotlu te je iz škripava ormara počela vaditi mnogobrojne sastojke: i osušenoga šišmiša i žablji batac i lavlje šiške. Kad je ljetos boravila u Africi nabavila je i nosorogovu trepavicu te je ljubomorno čuvala. Smatrala je da je zanimljivije kuhati čarobne napitke nego izvoditi čarolije štapićem ili letećom metlom.

	5
--	---

3. Upiši slovo č ili ć.

Majku izluđuje svojom neoptere____enoš____u školskim obvezama, no on zapravo uživa stje____u____i nova znanja. Sam se pozabavio skra____ivanjem svojih starih traperica, a u vrtu uzgaja i ljekovite bobi____aste plodove.

	4
--	---

	15
--	----

4. Upiši *ije* ili *je*.

Odmah je prim____tio neobičnu m____nu u njezinu ponašanje. Nije mogao podn____ti kad bi otkazivala sastanke nam____njene druženju s njime.

	4
--	---

5. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

Jutro nakon rođendanske proslave širom je otvorio oči pitajući se koliko je sati. Nadao se da se roditelji neće vratiti bar još nekoliko sati.

nakon _____
širom _____
se _____
bar _____

	4
--	---

6. Odredi padež, broj i gramatički rod podcrtanim riječima.

Razbojnici se dočepaše curetku. Zapovjednik pohrli za petoricom, a vješti uhoda upozori na njihovu burad, gdje ih zatvoreni taoci, vezani oko prsa, dočekaše sa suzama u očima.

	padež	broj	rod
curetku	_____	_____	_____
petoricom	_____	_____	_____
uhoda	_____	_____	_____
njihovu	_____	_____	_____
prsa	_____	_____	_____
očima	_____	_____	_____

	6
--	---

7. Napiši zadane sintagme u odgovarajućim oblicima jednine.

U parku su susreli _____ (brzi biciklist). Djed na klupi raznježio se zbog _____ (bakin poljubac) nakon što je dječčić _____ (njezino unuče) bio ponudio svoju lopaticu u pješčaniku.

	3
--	---

	17
--	----

8. Razvrstaj zadane glagolske oblike iz teksta.

Jučer bih, da su okolnosti bile drukčije, duže bio ostao na prijateljevoj proslavi uživajući u dobrome društvu, no ubrzo se sjetih da ću ujutro morati rješavati ispit iz gramatike. „Ne budem li odmah krenuo, imat ću još jednu jedinicu iz hrvatskog”, razmišljah u sebi. Najbolji mi je prijatelj, prije no što me pozdravio, bio dao nekoliko korisnih savjeta za rješavanje zadatka s glagolskim oblicima. Izljubivši se s djevojkom, krenem kući ponavljajući u sebi nastavke za tvorbu aorista i imperfekta... „Pomozite mi, milostivi bozi,” najradije bih zavapio, „da me ne uništi hrvatska gramatika, vrag je odnio!” U tome trenutku ogroman pas zalaja, a šišmiš mi, kao loš znamen, proletje kraj glave!

aoristi: _____, _____, _____

pluskvamperfekt: _____

futur prvi: _____

kondicional prvi: _____

imperativ: _____

optativ: _____

	8
--	---

9. Oblikuj glagolske priloge zadanih glagola.

Naivno _____ (**podcijeniti**) snagu dabrovih zuba, medvjed je bio iznenađen kad je vidio da je dabar već gotovo srušio golemo stablo neumorno _____ (**glodati**) deblo.

	2
--	---

10. Prepiši cjelovite rečenice koje sadržavaju netočno napisane prijedložne izraze tako da ih napišeš u točnome obliku.

Sastanak povjerenstva dugo je trajao radi više nesuglasica. Mnogo nedoumica među članovima izazvao je novi pravilnik. Dugo se raspravljalo po pitanju njegove primjene. Trebalo se izjasniti za ili protiv izmjena. Svi su se članovi u konačnici usuglasili usprkos mnogih neslaganja. Drukčija odluka bila bi opasna po zdravlje radnika.

	5
--	---

	15
--	----

11. Odredi vrstu gramatičke veze u sintagmama koje su izdvojene iz zadane rečenice.

Naglo je prestraši naglo lupanje o vrata stana.

naglo prestraši _____
je prestraši _____
naglo lupanje _____
vrata stana _____

	4
--	---

12. Dopuni svaki glagol jednom riječju koja će imati ulogu zavisne sastavnice sintagme tako da oblikuješ u zagradi zadanu vrstu sintagme. Sintagma mora biti smisljena!

pjevati _____ (okolnosna sintagma)
pjevati _____ (dopunska sintagma)

	2
--	---

13. Raščlani rečenicu na zadane samostalne članove rečeničnoga ustrojstva.

Nives je tijekom rasprave bilo teško uvjeriti Patrika u svoj prijedlog.

predikat: _____
subjekt: _____
izravni objekt: _____

	3
--	---

14. Odredi vrstu podcrtanim priložnim oznakama.

Bio je uvjeren da se na njega okomila bez razloga. Ona je potom otišla na tržnicu po rotkvice, a on je zaspao od premorenosti.

bez razloga _____
po rotkvice _____
od premorenosti _____

	3
--	---

	12
--	----

15. Razvrstaj zadane članove rečeničnoga ustrojstva.

Obožavam mjesec prosinac! Svake večeri šetam središtem Zagreba i provlačim se među štandovima prepunim božićnih ukrasa. Čovječuljak od medenjaka trebao bi se svidjeti baki i nasmijati je do suza.

izravni objekti: _____, _____

neizravni objekt: _____

imenički (nesročni) atributi: _____, _____,

_____

apozicija: _____

	7
--	---

16. Dopuni rečenice riječima koje će sadržavati korijenski morfem zadan u zagradama. Riječ mora biti jezično i smisleno točno uvrštena u rečenicu. Slijedi riješeni primjer!

o) Nakon neprimjerenih povika sukob navijača na tribinama bio je neizbježan. (bijeg)

a) James Bond, poznati filmski _____, radi za britansku tajnu službu. (vijest)

b) Nisu uspjeli povezati dva ruba klanca, zaključili su da je _____. (most)

c) HEP je postao _____ električnom energijom za gradsku rasvjetu. (skrb)

d) Bio je posve obeshrabren i _____ njezinim grubim riječima. (žal)

e) Uspio se brzo _____ nakon bolesti, pa sada izgleda jetro. (pun)

	5
--	---

17. Oblikuj četiri različite izvedenice glagola *hoditi* tako da predmetneš četiri različita prefiksna morfema na njegov infinitiv. Glagolska izvedenica mora biti jezično i smisleno točno uvrštena u rečenicu.

Na suđenju su zaključili da je njegovu zločinu moralo _____ dugo razdoblje pomne pripreme. Tužitelj je trebao dokazati da je optuženi žrtvu uspio _____ u obavljanju svakodnevnih poslova tijekom više mjeseci. Stoga je od sudca morao _____ dopuštenje za pozivanje dodatnih svjedoka. Oni su potvrdili da je optuženi s neobičnom posvećenošću nastojao _____ sva mjesta na kojima je žrtva redovito boravila.

	4
--	---

	16
--	----

Pozorno pročitaj tekst. Zaokruži slovo uz točan odgovor u 18. zadatku i precizno odgovori na pitanja u 19., 20. i 21. zadatku služeći se podacima iz teksta.

Klimatske promjene: zdravim šumama protiv emisija stakleničkih plinova

Prema podacima iz 2015. godine u Europskoj su uniji 182 milijuna hektara šumskih površina. Šume ukupno pokrivaju 43 posto zemljane površine EU-a, sa sedam država članica (Finska, Francuska, Njemačka, Italija, Poljska, Španjolska i Švedska) koje su odgovorne za 70 posto europskih pošumljenih površina. Šume su važan dio ekosustava: utječu na lokalnu klimu, pomažu u očuvanju tla od erozije, dio su kružnoga toka vode i staništa su mnogobrojnih životinjskih i biljnih vrsta. Zdrave šume ključne su u borbi protiv klimatskih promjena jer fotosintezom pretvaraju ugljikov dioksid u kisik. EU želi iskoristiti tu vrijednost u svojoj klimatskoj politici, pa su šume dio *Uredbe o korištenju zemljišta, prenamjeni zemljišta i šumarstvu (LULUCF)*.

Sektor korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva *LULUCF* (od engl. *land use, land use change and forestry*) pokriva uglavnom šumsko i poljoprivredno područje te izmjene tih zemljišta. Upravljanje zemljištem bitno je jer utječe na emisiju CO₂ prenamjenom zemljišta, primjerice, stvaranjem poljoprivrednih zemljišta iz šumskih površina i krčenjem šuma.

Zastupnici Europskoga parlamenta žele spriječiti rast emisija kao posljedicu krčenja šuma, pa se zalažu za obvezu kompenzacije zemljišta izgubljenoga prenamjenom za sve države članice, pošumljavanjem ili boljim upravljanjem šumama. Trenutačni je cilj EU-a smanjenje emisija za 55 posto do 2030. u odnosu na razinu iz 1990. Parlament je usvojio svoje stajalište o novoj strategiji EU-a za šume 7. listopada 2020., kad su europarlamentarci izglasali postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine.

(izvor: mrežne stranice Europskoga parlamenta)

18. Koliko je otprilike hektara šumskih površina na prostoru sedam članica EU-a koje imaju najveći udio šumskih površina?

- a) oko 78 milijuna hektara
- b) oko 91 milijun hektara
- c) oko 128 milijuna hektara
- d) oko 182 milijuna hektara

	1
--	---

19. Na koja dva načina Europski parlament želi osigurati da države članice odnosom prema svojim zemljištima pridonose borbi protiv klimatskih promjena?

	2
--	---

20. Na koji način šume izravno pridonose biološkoj raznolikosti?

	1
--	---

21. Koje je godine Europski parlament podržao postizanje klimatske neutralnosti?

	1
--	---

	5
--	---